

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2006-730-0439
Dok.: TTM40325

Besvarelse af spørgsmål nr. 2 af 22. februar 2007 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til ændring af retsplejeloven og retsafgiftsloven (Forbedring af retsstillingen for ofre for forbrydelser) (L 128)

Spørgsmål:

”Ministeren bedes uddybende i forhold til bemærkningerne under pkt. 3.7.2. redegøre for, om der kan være grund til at udvide reglen om, at forurettede skal have adgang til en samtale med en bistandsadvokat inden politiets afhøring, medmindre forurettede frabeder sig det, til at gælde på andre områder end i voldtægtssager? Er ministeren i fortsættelse af 1. behandlingen enig i, at der kan være situationer, hvor en udvidelse af reglen vil være på sin plads?”

Svar:

1. Bestemmelsen i retsplejelovens § 741 a, stk. 2, har følgende ordlyd:

”I sager om overtrædelse af straffelovens § 210, §§ 216 og 217, § 218, stk. 2, § 222, stk. 2, 2. led, eller § 223, stk. 1, skal beskikkelse ske, medmindre den pågældende efter at være vejledt om retten til beskikkelse af advokat frabeder sig det. Den forurettede skal have lejlighed til at tale med en advokat før politiets afhøring af forurettede, medmindre den pågældende efter at være blevet vejledt frabeder sig det. Det samme gælder i sager om overtrædelse af § 224 eller § 225, jf. § 210, §§ 216 og 217, § 218, stk. 2, § 222, stk. 2, 2. led, eller § 223, stk. 1.”

2. Denne bestemmelse om, at forurettede i voldtægtssager mv. skal have lejlighed til at tale med en advokat inden politiets afhøring, medmindre den pågældende efter at være blevet vejledt frabeder sig det, blev indsat i retsplejeloven ved lov nr. 558 af 24. juni 2005 om ændring af retsplejeloven (Forbedring af voldtægtsofres retsstilling mv. og beskikkelse af bistandsadvokat for pårørende til afdøde i straffesager mod politipersonale). Det skete på baggrund af Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1458/2005 om forbedring af voldtægtsofres retsstilling.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at den forurettede i voldtægtssager mv. ikke på grund af usikkerhed eller misforståelse af situationen undlader at anmode om en samtale med bistandsadvokaten inden afhøringen.

Strafferetsplejeudvalget overvejede i betænkning nr. 1458/2005 om forbedring af voldtægtsofres retsstilling nøje den nærmere afgrænsning af anvendelsesområdet for bl.a. den nævnte bestemmelse. Udvalget anførte, at afgrænsningen af anvendelsesområdet i en række relationer ville kunne diskuteres, og at der altid ville kunne argumenteres for forskellige udvidelser eller begrænsninger. Udvalget tillagde det imidlertid betydelig vægt, at der også af hensyn til regelsættets overskuelighed så vidt muligt blev fastlagt et fælles anvendelsesområde for de foreslåede regler, samt at der ikke blev tillagt reglerne et for vidt anvendelsesområde. På den baggrund fandt udvalget, at det var nærliggende at holde sig inden for det anvendelsesområde, som bl.a. er fastlagt i retsplejelovens § 29 a, hvorefter forurettede i voldtægtssager mv. har krav på dørlukning.

Udvalget fremhævede som led i sine overvejelser også den helt særlige situation, som et offer befinder sig i i sager om voldtægt mv. Der kan herved henvises til betænkning nr. 1458/2005, side 51, hvor der bl.a. generelt er anført følgende om voldtægtssager og andre sædelighedsforbrydelser:

”Efter udvalgets opfattelse bør der ved udformningen af strafferetsplejens regler generelt tages betydelige hensyn til den forurettede. Imidlertid må det erkendes, at forurettede i voldtægtssager er i en meget udsat position. Dette skyldes, at voldtægtsofret i sagens natur må forklare og lade sig undersøge med henblik på meget intime forhold. Hertil kommer, at det i voldtægtssager – modsat en lang række andre forbrydelsestyper – ofte er et spørgsmål i sig selv, hvorvidt en forbrydelse overhovedet har fundet sted, altså om det, der foregik, kan karakteriseres som voldtægt eller ej. Karakteristisk for voldtægt og andre sædelighedsforbrydelser er, at der tit ikke er andre vidner end ofret for forbrydelsen, og at der i nogle tilfælde ikke er andre beviser eller dog kun få andre beviser end ofrets forklaring. Forurettede, der i princippet er et vidne som andre, kan i voldtægtssager let komme til at føle sig selv under anklage. Det kan således være særligt traumatiserende at gennemleve et forløb som forurettet i en voldtægtssag.”

3. Som anført i pkt. 3.7.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger har Strafferetsplejeudvalget i betænkning nr. 1485/2006 om forurettedes retsstilling i straffesager på ny overvejet spørgsmålet om anvendelsesområdet for § 741 a, stk. 2. Udvalget finder fortsat ikke, at der er grundlag for at udvide bestemmelsens anvendelsesområde. Der henvises til betænkningens side 101.

Justitsministeriet er enig i Strafferetsplejeudvalgets synspunkter og finder på den anførte baggrund ikke, at der er anledning til at foreslå en udvidelse af anvendelsesområdet for bestemmelsen i retsplejelovens § 741 a, stk. 2.

Det bemærkes herved også, at det følger af de almindelige regler i retsplejeloven, at vidner ikke har pligt til at udtale sig til politiet. Forurettede kan derfor også i sager, der ikke er omfattet af

den omhandlede bestemmelse i retsplejelovens § 741 a, stk. 2, altid vælge ikke at afgive forklaring, før den pågældende har talt med sin bistandsadvokat. Forurettede kan således selv afgøre, om vedkommende først vil tale med en advokat inden politiets afhøring. Efter retsplejelovens § 741 b, stk. 1, skal politiet desuden vejlede den forurettede om reglerne for beskikkelse af en advokat. Vejledningen skal afgives, inden den forurettede afhøres første gang, og den skal gentages i forbindelse med og inden anden afhøring.